

potrjuje domnevo o prizadevi pozno-gotskega presbiterija. Vsebina »odpadne« jame zunaj cerkvenega obodnega obzidja s svojim gradivom lepo dopolnjuje predstavo o nekdanjem inventarju gradu Matena (vsaj iz 17. stol.). Ker je na j. strani h. št. Matena 3 (Sterle) po vsej verjetnosti zasut grajski ribnik, kar bi bilo mogoče sklepati po jasno vidni vboklini na zemljišču, je bilo tam prav gotovo odvrženega največ nerabnega in odpadnega gradiva iz gradu. — D. V.

**NADGORICA.** — Izkop dreznih jaškov ob cerkvi v Nadgorici je prizadel tudi dva skeleta, ki sta ležala razmerno plitvo, in sicer eden v vogalu med zakrstijo in ladjo cerkve, drugi pa v jugozahodnem vogalu ograjenega prostora okrog cerkve. Lege prvega ni bilo moč ugotoviti, drugi pa je ležal v smeri Z—V. Najdb ob skeletih in med odkopanim materialom ni bilo. — J. O.

**NOVO MESTO.** — Glej Rimska doba.

**ORMOŽ.** Glej: Kultura žarnih grobišč.

**OTOK pri Dobravi — Gutenwerth.** — Izkopavanje v letu 1978. V letu 1978 smo zaključili s sistematskim izkopavanjem v cerkvi sv. Miklavža na Otoku pri Dobravi. Izkopali smo 4 m široki neprekopani pas ob zahodnem delu ladje. V okviru naše dokumentacije je ta površina dobila naziv sektor 11.

Izkopavanje tega sektorja je potrdilo izsledke o stavbni zgodovini, do katere smo prišli z izkopom in prezbitერიju in na osrednjem delu ladje.

To pomeni, da razlikujemo pri baročni cerkvi še gotsko, najmanj dve romanski in dve predromanski fazi.

Kot prvo fazo opredeljujemo kulturni objekt, ki se je širil verjetno samo na prostoru današnjega prezbitერიja. Ta objekt lahko datiramo v 11. stol. S tem smo na slovenskem prostoru dobili en kulturni objekt več, pri katerem ugotavljamo kontinuiteto iz predromanike v romaniko.

Ta dejstva nam odpirajo nove poglede na proces nastajanja in razvoj kulturnih objektov in na cerkveno organizacijo na prehodu iz zgodnjega v visoki srednji vek.

Otoška cerkev vzbuja interes in pridobiva na tehtnosti še zaradi dru-

ge ugotovitve, da so temelji prve romanske cerkve gotovo postavljeni na starejša zidova, za katera ni dvoma, da sta bila ob obeh bregovih nekdanje struge, pristaniškega kanala. Verjetno gre za ostanke rimskega pristaniškega objekta, ki je nastal ob levem bregu nekdanje struge Krke. Rimskodobno starost temeljev današnje ladje dokazuje predvsem globina 209 cm, drugačna struktura zidave in predvsem dejstvo, da je znotraj obeh zidov od vode nanesen peščen zasip, ki sega v vse reže med kamni v zidu. Obenem pa se oba zidova z lici naslanjata na plast ilovice, ki nima nič skupnega z vodnim nasipom med obema zidovima.

Rimskodobno starost teh temeljev dokazuje tudi dejstvo, da je med temelji ladje in prezbitერიja cezura. Lahko smo tudi ugotovili, da so v jv. zaključek j. temelja ladje vgrajeni rimskodobni, obdelani bloki peščenca. To dejstvo pričča, da je pri cerkvi sv. Miklavža treba računati z večjo starostjo, kot jo narekuje tipologija tlorisne situacije. Šele ob upoštevanju tega dejstva, postanejo razumljive velike dimenzije ladje in prezbitერიja, malo pomembne pokopališke cerkve.

Ta dejstva nam kažejo, da bo poslej treba pri presoji posameznih kulturnih objektov računati s tipološkimi presenečenji ter z višjo starostjo, kot smo sicer navajeni.

Posebno poglavje predstavljajo v tej cerkvi grobovi. Znotraj cerkve je bilo odkritih 44 grobov, od tega 14 v zahodnem delu ladje. 30 grobov v ladji in prezbitერიju smo opredelili na temelju stratigrafije. Medtem ko 14 grobov v zahodnem delu ladje opredeljujemo predvsem po njihovem odnosu do zaključenih tlakov.

Tako smo lahko govorili o grobovih, ki nastajajo z vkopom skozi gotski tlak, o grobovih, ki so starejši od gotških pokopov in vendar mlajši od romanskega tlaku, o grobovih starejših od romanske hodne površine in še o eni starejši skupini pokopov, ki so predromanski, mogoče celo iz druge polovice 10. stol. Za ostale predromanske grobove dopuščamo časovno mejo v drugi polovici 11. stol.

V končni študiji, ki jo pripravljamo o pokopališki cerkvi sv. Miklavža, nam bodo grobovi v z. delu ladje služili kot izhodišče za časovno opredeljevanje drugih 30 grobov v ladji in prezbitერიju.